

ebr - meddelande

SHARE TO

EBR information och rekommendation gällande arbeten med elmätare inom elnätsbranschen

Energiföretagen och EBR har tillsammans med representanter från elnätsbranschen, fackliga organisationer, arbetsgivarorganisationer och Elsäkerhetsverket kommit fram till att det finns ett behov att beskriva, förtydliga och rekommendera vilken kompetens en mätarmontör ska ha.

Förtydligande krävs inte minst utifrån de ökade risker som uppstått med anledning av den omfattande utbyggnaden av solcellsanläggningar och tillhörande energilagringsanläggningar. Utbyggnaden ökar risken för bakspänning, samtidigt som möjligheten att bryta från kundens anläggning är begränsad, i de flesta fall. Detta medför att mätarbyte kan behöva utföras som ett arbete med spänning (AMS) i de fall det inte kan utföras en säker frånskiljning mot kundens anläggning. Utifrån diskussioner i ESA-gruppen tillsammans med representanter från Elsäkerhetsverket konkluderas att AMS-utbildning kan inriktas och anpassas för denna specifika arbetsuppgift. Åsikten är också att denna typ av AMS-arbete normalt kan utföras som ensamarbete enligt standard SS-EN 50 110.

Samtidigt står branschen inför stora mätarbytesinsatser framöver. Funktionskrav på nästa generations smarta elmätare ska vara uppfyllda senast 1 januari 2025. Detta innebär att ca fem miljoner elmätare hos svenska elnätsföretag ska bytas ut inom de närmsta åren. Denna utrustning av nästa generations smarta elmätare är en insats som kräver tillgång till relevant arbetskraft inom ett yrke som redan är klassat som ett bristyrke. Elnätsbranschen behöver därför arbeta med vidareutbildning och validering av kompetens hos personer som idag arbetar inom andra och/eller närliggande branscher. Korrekt kompetens hos utförande personal är nyckeln till en effektiv och säker arbetsmiljö. Därför har EBR sammanfattat de kompetenskrav som elnätsbranschen kan använda sig av. Givetvis kan dessa rekommendationer även användas för att säkerställa rätt kompetens i den dagliga verksamheten.

Elinstallationsarbete och egenkontrollprogram

Mätaruppsättning/byte och tillhörande arbeten med kringutrustning är ett elinstallationsarbete där berörda yrkespersoner ska ingå i det utförande elinstallationsföretagets egenkontrollprogram. I egenkontrollprogrammet är yrkespersoner kompetenskartlagda, alternativt spårbara mot en specificerad kompetensprofil. Denna kompetenskartläggning/-profil ska i väsentliga delar överensstämma med de kompetenskrav som rekommenderas i det här EBR-meddelandet. Det är bra om det beställande företaget anger rutiner för denna kompetensuppföljning i upphandlingsförfarandet.

Personal som utför mätarmontage är lägst nivå fackkunnig

Elnätsföretagens krav på den som ska kunna utföra mätarbyte bör lägst vara i nivån fackkunnig person med sådan kompetens som innebär att man självständigt kan analysera risker och undvika riskkällor. Under förutsättning att arbetet kan utföras utan spänning (vilket ofta kan vara svårt att göra) så är det fränkoppling, skydd mot tillkoppling, kontroll av spänningslöshet och skydd mot närbelägna spänningssatta delar som måste följas och om någon del av säkerhetsåtgärderna är tveksam eller inte kan göras så måste mätarbytet som tidigare nämnts betraktas som AMS-arbete eftersom risken för "övantad" bakmatning ökar i takt med installerad mikroproduktion och även energilagring.

Kompetens

Det är arbetsgivarens ansvar att säkerställa att berörd personal har rätt kompetens. Om personalen inte har någon erfarenhet och utbildning för att byta elmätare sedan tidigare är det angeläget att inrätta träningsprogram med både teoretisk- och praktisk utbildning för att säkerställa att rätt kompetens uppnås. Inledningsvis utförs arbetet i samarbete med en erfaren person som säkerställer att utförandet är korrekt, och då utifrån både säkerhet, uppfyllande av gällande regelverk och med rätt kvalitet och funktion. Utöver detta är det befogat med någon form av uppföljande aktiviteter i fält för att kontrollera att utförandet utförs korrekt med hänsyn till alla aspekter enligt ovan. Utfallet av dessa uppföljningar ska ligga till grund för bedömning om ytterligare utbildningsinsatser är befogade.

Mätarbyte ska betraktas som ett AMS arbete

Mätarbytet, med de konstaterade riskerna för bakspänning på grund av mikroproduktion i abonnentanläggningarna som förekommer i ökad omfattning, ska betraktas som AMS-arbete. Risken för bakmatning förekommer även om abonnentbrytare efter mätaren ser ut att finnas. Då denna frånskiljningsmöjlighet KAN vara svår att definiera och kan även vara satt ur spel eftersom den är placerad i abonnentens "obevakade" oplomberade del. Det är inte rimligt att person som endast har erfarenhet av- och utför mätarbyten ska kunna säkerställa att bakspänning inte kan uppstå med ovanstående risk som bakgrund. Om de elektriska riskerna kan hanteras, kan AMS-arbete utföras som ensamarbete på lågspänningsanläggning.

Vid arbete på lågspänningsanläggningar ska montören vara AMS-utbildad för de arbetsmoment som ska utföras. Komplet AMS-utbildning är inget krav om kompetensen säkerställs genom praktiska övningar/test. Utbildning kan inom detta specifika område betraktas som en "AMS-utbildning lsp-Light". Arbetsgivaren ansvarar för att utbildningen anpassas efter det aktuella arbete som ska utföras och för framtagning av erforderliga arbetsinstruktioner. Riskhanteringen (RISK-P) avgör om det behövs specifika arbetsinstruktioner och utrustning samt om arbetet kan utföras som ensamarbete.

Tycker du att fler behöver ta del av det här EBR-meddelandet?

- Dela gärna.
- Inom vissa företag distribueras EBR-meddelanden mellan kollegor.
- Inom andra företag sätter man upp EBR-meddelanden på anslagstavlor.

[Läs mer...](#)

Energiföretagen Sveriges varumärken EBR, ESA och ESA Q

EBR, ESA och ESA Q är av Energiföretagen Sverige skyddade varumärken. Våra registrerade varumärken ger oss ensamrätt och får endast användas med Energiföretagen Sveriges tillåtelse.

⇒ [Avprenumerera på nyhetsbrev EBR-meddelande](#)

EBR, en del av Energiföretagen Sverige
101 53 Stockholm
info@energiforetagen.se